อสม.ดีเด่น ระดับชาติ ประจำปี พ.ศ. 2565
สาขาการจัดการสุขภาพชุมชนและอนามัยสิ่งแวดล้อม

ชื่อ **นายพนม นามผาญ**

จังหวัด ตาก

ตำแหน่ง ประธาน อสม. ตำบลแม่กาษา
กรรมการสมัชชาสุขภาพจังหวัดตาก
กรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอ

ผลงานเด่น

กลยุทธ์หลัก "3 กลุ่ม 3 วัย 4 เสาหลัก (ภาคีเครือข่าย)

มีรูปแบบการดำเนินงานเครือข่ายสุขภาพ โดยใช้กลยุทธ์หลัก "3 กลุ่ม 3 วัย 4 เสาหลัก (ภาคีเครือข่าย)" 3 กลุ่ม 3 วัย ได้แก่ วัยปู่ย่าตายาย วัยลูกหลาน วัยพ่อแม่ โดยอาศัย 4 องค์กรหลักที่เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ วัด โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อสร้างระบบให้สุขภาพชุมขนเข้มแข็งขึ้น และมีกระบวนการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหา 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดการงบประมาณ การจัดกิจกรรม และการประเมินผล

ผลลัพธ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น

เช่น ศูนย์การเรียนรู้หมู่บ้านต้นแบบปลอดการเผา หมู่บ้านต้นแบบเป็นพื้นที่เรียนรู้เครือข่าย ทสม. ด้านการอนุรักษ์ต้นน้ำป่าชุมชนและสิ่งแวดล้อม ถังกรองน้ำใสดื่มได้ กองทุนดูแลสิ่งแวดล้อมของชุมชน ป่าชุมชนแม่กึ๊ดหลวง

ชุมชนแม่กึ๊ดหลวงปลอดขยะ (Zero waste)

จัดทำแผนการจัดการขยะที่ต้นทางโดยการจัดตั้งคณะทำงานการจัดการขยะเพื่อวิเคราะห์ปัญหา สร้างความตระหนักและความเข้าใจในการจัดการขยะ ซึ่งให้ชุมชนมีส่วนร่วมเป็นจิตอาสาร่วมเก็บขยะและคัดแยก รวมทั้งกิจกรรมอื่น ๆ เช่น ทอดผ้าป่าขยะ รณรงค์หมู่บ้านสะอาด สิ่งแวดล้อมดี ธนาคารขยะรีไซเคิล บ่อขยะและถังขยะเปียกประจำครอบครัว เป็นต้น รวมถึงโรงเรียน รพ.สต. แม่กึ๊ดหลวง อบต.แม่กาษา ทั้งยังมีการจัดตั้งกองทุนขยะ เพื่อสนับสนุนสวัสดิการให้ชุมชนและผลลัพธ์ที่ได้รับคือ หมู่บ้านปลอดถังขยะ ต้นแบบเกิดนโยบายสาธารณะ และเป็นศูนย์การเรียนรู้การจัดการขยะชุมชน

ผลลัพธ์ด้านสุขภาพ

เช่น เป็นหมู่บ้านปลอดไข้เลือดออกดีเด่น ติดต่อกันมา 18 ปี ไม่มีแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ไม่มีผู้ป่วยไข้เลือดออก ธรรมนูญพระสงฆ์

ที่มา : https://hcc.anamai.moph.go.th/infographic_detail/3

อสม.ดีเด่น ระดับชาติ ประจำปี พ.ศ. 2566
สาขาการจัดการสุขภาพชุมชนและอนามัยสิ่งแวดล้อม

ชื่อ **นายธนกร โชคชัดชาญพัฒนา**

ชื่อนวัตกรรม เกษตรอินทรีย์วิถี อสม.

ประเภท นวัตกรรมกระบวนการ (Process Innovation)

จังหวัด เชียงราย

จุดเริ่มต้นที่อยากให้คนในชุมชนมีสุขภาพดี

เริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ. 2540 ในขณะนั้นชุมชนเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดอย่างรุนแรงของโรคเอดส์ มีผู้คนล้มตายจำนวนมาก เด็กในชุมชนขาดคนดูแลเพราะพ่อแม่เสียชีวิตจากโรคเอดส์ อีกทั้งเด็กก็ไม่เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน ด้วยบทบาทหน้าที่ของ อสม.ธนกร ในฐานะครูผู้ดูแลเด็กในขณะนั้นได้เห็นและอยู่ร่วมกับปัญหาจึงอยากเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการดูแลสุขภาพร่วมกับผู้นำชุมชน หน่วยงาน และองค์กร จึงได้อาสาเข้ามาทำหน้าที่ อสม. ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะพัฒนาชุมชนให้ทุกคนมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี จากวันนั้นจนถึงวันนี้นับว่าเป็นระยะเวลายาวนานถึง 25 ปี ที่ อสม.ธนกร ได้มีบทบาทสำคัญในการดูแลสุขภาพของคนในชุมชนบ้านสันธาตุอย่างมาก โดยคนในชุมชนส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนาปีละ 2 – 3 ครั้ง มีการใช้สารเคมีในปริมาณสูงและเผาวัสดุเหลือใช้ในพื้นที่การเกษตร ดังนั้นเกษตรกรจึงได้สัมผัสกับสารเคมีตลอดระยะเวลาการทำนา ซึ่งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้แจ้งผลการตรวจสารเคมีตกค้างในกระแสเลือดของเกษตรกร ในปี 2563 – 2565 โดยมีภาวะเสี่ยงมากขึ้นในทุกปีและยังพบภาวะไม่ปลอดภัยอีกด้วย พฤติกรรมของคนในชุมชนอีกประเภทก็คือ ไม่นิยมทำอาหารเอง จะซื้ออาหารปรุงพร้อมทานจากตลาด ทำให้มีถุงพลาสติกและโฟมจำนวนมาก เกิดขยะที่ทำลายยาก นอกจากนั้นอาหารบางอย่างก็มีส่วนผสมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ สิ่งต่างๆ ที่กล่าวมาทั้งหมดอาจจะเป็นสิ่งเล็กๆ ที่คนในชุมชนมองข้ามมาโดยตลอด แต่มันก็กลับกลายมาเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อสุขภาพอนามัยของคนในชุมชนบ้านสันธาตุเอง

ผู้เป็นต้นแบบแนวคิดเกษตรอินทรีย์วิถี อสม.

จากปัญหาสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อมข้างต้นนั้น อสม.ธนกร มองว่าปัญหาสองอย่างมีความสัมพันธ์กันอย่างสิ้นเชิง ไม่สามารถแยกกันได้ จึงได้มีการจัดทำแผนพัฒนาด้านสุขภาพร่วมกับ อสม. ทุกคน คณะกรรมการชุมชน และภาคีเครือข่าย ในการเริ่มต้นทำโครงการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพ เช่น การจัดการขยะมูลฝอยให้ถูกต้องตามหลัก 3 Rs (Reduce – ลดการใช้ / Reuse – นำกลับมาใช้ซ้ำ / Recycle – นำกลับมาใช้ใหม่) ซึ่งเทศบาลไม่มีการจัดเก็บขยะภายในชุมชน จึงได้อบรมให้ความรู้การคัดแยกขยะในครัวเรือน ชุมชน การจัดการส้วมและสิ่งปฏิกูลให้ถูกตามหลักสุขาภิบาล การจัดบ้านและที่พักอาศัยให้สะอาดถูกสุขลักษณะ การจัดการมลพิษทางอากาศ (PM 2.5) โดยเคาะประตูบ้านเพื่อให้ความรู้เรื่องการปฏิบัติตัว การเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงที่เวลาปริมาณฝุ่นอยู่ในระดับวิกฤตจะส่งต่อกลุ่มเสี่ยงไปยังห้องปลอดฝุ่นของ รพ.สต. ทันที นอกจากนี้ อสม.ธนกร ยังได้ริเริ่มคิดค้นสิ่งที่มีประโยชน์มาก ๆ ต่อสุขภาพคนในชุมชน ที่ถือว่าเป็น “นวัตกรรม” ชิ้นโบว์แดงของชุมชนที่ประสบความสำเร็จอย่างมากเลย นั่นก็คือ “แนวคิด 4 มี 3 ไม่ 2 ให้ 1 ห้าม” ศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์วิถี อสม.

ผลงานเด่น

อสม.ธนกร เป็นผู้ดูแลหลักของ “ศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์วิถี อสม.” แห่งนี้ ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นของความสำเร็จที่ตอบโจทย์ในการจัดการสุขภาพชุมชนและอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยได้นำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางการทำงาน เน้นทำการเกษตรด้วยหลักธรรมชาติ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมทำให้ผลผลิตที่ได้คือความมั่นคงทางสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ซึ่งเริ่มจากแนวคิด 4 มี (มีน้ำ มียา มีนา มีผัก) มีการจัดหาและเฝ้าระวังคุณภาพอาหารและน้ำดื่ม โดยสุ่มตรวจตัวอย่างอาหารและน้ำดื่มทุกปี อสม.ธนกร เป็นต้นแบบในการใช้พื้นที่เล็ก ๆ ขนาด 2 x 2 เมตร รอบบ้านตัวเอง สำหรับปลูกผักอินทรีย์ที่ปลอดสารพิษเอาไว้บริโภค และทำนาอินทรีย์อย่างจริงจัง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 จนปัจจุบันสามารถรวบรวมพันธุ์ข้าวที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพได้ถึง 25 สายพันธุ์ แบ่งเป็นข้าวเหนียว 10 ชนิด ข้าวเจ้าอีก 15 ชนิด จนปัจจุบันเกิดครัวเรือนต้นแบบตามมาอีกมากมาย ส่งผลให้คนในชุมชนมีอาหารปลอดภัยไว้รับประทาน ชุมชนเกิดรายได้ในการส่งออกผลิตผลซึ่งการมีครบ 4 มีนี้ ก็เหมือนมีปัจจัย 4 ในการดำเนินชีวิตแล้ว เพราะถ้ามีการบริโภคอุปโภคที่ปลอดภัย ก็ถือเป็นสารตั้งต้นต่อการมีสุขภาพที่ดีมาก ๆ เลย 3 ไม่ (ไม่เผา ไม่ฆ่า ไม่ใช้สารเคมี) ไม่เผาวัสดุเหลือใช้จากการเกษตรไม่ใช้สารเคมีในการฆ่าวัชพืชหรือแมลง ถือเป็นการสร้างและป้องกันการเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี 2 ให้ (ให้สุขภาพดีต่อคนในครอบครัวและคนในชุมชน) โดยสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ เพื่อให้คนในชุมชนเกิดพฤติกรรมที่อยากจะดูแลสุขภาพตนเองและครอบครัวที่จะนำพาให้ดัชนีสุขภาพของชุมชนดีขึ้นตามไปด้วยและแนวคิดสุดท้าย 1 ห้าม (ห้ามผิดสัจจะ) แนวคิดข้างต้นนี้ยังทำให้เกิด 3 ป (ปลอดภัย ประหยัด ประโยชน์) อีกด้วย

ด้วยความที่ อสม.ธนกร เป็นคนที่ชอบเรียนรู้ จึงได้พัฒนาความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์จนสามารถเป็นวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ เพื่อนบ้านให้การยอมรับ เพื่อนร่วมงานก็ชื่นชม ทำให้การทำงานทุกอย่างบรรลุตามวัตถุประสงค์ไปด้วยดี โดยการทำงานจะเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและชักจูงเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นหลัก ในศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์วิถี อสม. มีห้องเรียนอารยะเกษตร ห้องเรียนธรรมชาติศาสตร์พระราชา ได้เกิดเครือข่ายกลุ่มเกษตรพัฒนาน้ำคำและน้ำจันทร์ เครือข่ายบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) ศูนย์การเรียนรู้แห่งนี้ยังเป็นแหล่งความรู้ให้เยาวชนทั้งในและนอกชุมชนได้มาเรียนรู้การทำเกษตรอินทรีย์ ภายใต้กิจกรรมเหล่านี้ ได้หล่อหลอมให้เกิดการทำงานร่วมกันของภาคีเครือข่ายอย่างเป็นรูปธรรม ปลูกฝังแนวคิดที่ดีให้เยาวชน สร้างวิถีชีวิตและจิตวิญญาณของผู้คนให้ขับเคลื่อนสังคมในการจัดการสุขภาพตนเองและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนต่อไป

เคล็ดลับความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อสุขภาพ

การดำเนินการใด ๆ นั้นจะต้องมีแนวทางการดำเนินงานที่จะส่งผลให้งานนั้นบรรลุผลสำเร็จ ซึ่ง อสม. ธนกร และพี่น้อง อสม. ในชุมชน ได้ทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ตามแนวทางในแบบของชุมชน ดังนี้

1. การจัดทำแผนด้านสุขภาพ ทำประชาคมเพื่อร่วมกันสำรวจและประเมินสถานการณ์ชุมชน เพื่อวิเคราะห์และจัดลำดับความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของคนในชุมชน จากนั้นจัดลำดับความสำคัญของปัญหา เพื่อจัดทำแผนพัฒนาด้านสุขภาพร่วมกับภาคีเครือข่าย และจัดทำโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาต่อไป
2. การจัดกิจกรรมด้านสุขภาพ เป็นแกนนำและชักชวนคนในชุมชนมาร่วมกิจกรรมการดูแลสุขภาพให้ครอบคลุมทุกกลุ่มวัย ทั้งด้านสร้างสุขภาพและด้านซ่อมสุขภาพ
    - การจัดการสุขภาพอนามัย เป็นต้นแบบในการสร้างสุขภาพ ติดตาม และให้คำแนะนำคนในชุมชนเพื่อนำไปสู่การดูแลสุขภาพตนเอง ครอบครัว และชุมชน

- การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ให้ความรู้ ความเข้าใจและสร้างความตระหนักให้คนในชุมชน โดยแก้ปัญหาตามหลักการพื้นฐาน

3. การประเมินผลการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม เป็นขั้นตอนที่เกิดประโยชน์ต่อชุมชนมากที่สุด เพราะชุมชนได้รับรู้สถานการณ์ ได้เห็นถึงความสำคัญและผลการดำเนินงานต่าง ๆ ที่ผ่านมา สามารถค้นหาจุดอ่อนการดำเนินงานและหาแนวทางแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประสานการทำงานกับภาคีเครือข่ายเป็นเลิศ

นอกจากจะมีแนวทางที่เป็นแบบแผนในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์แล้ว สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายต่าง ๆ นี่แหละ จากอุปนิสัยของ อสม.ธนกร ที่เป็นคนที่อัธยาศัยดี ใฝ่รู้ใฝ่เรียนอยู่เสมอ เมื่อมีการประชุมต่าง ๆ อสม.ธนกร จะไม่ขาดประชุมเลยสักครั้ง ทำให้ได้สั่งสมประสบการณ์ มีทักษะที่ดีในการถ่ายทอดความรู้ให้ครอบครัว และคนในชุมชนผ่านเวทีต่าง ๆ ทั้งการประชุมประจำเดือนของชุมชน การประชุมประจำเดือนของ อสม. การพูดคุยกันในกลุ่มย่อยต่าง ๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มน้ำดื่ม ตลอดจนการให้ความรู้เสียงตามสายในหมู่บ้าน เรียกได้ว่าถ้ามีการแบ่งปันความรู้ที่ไหนก็จะมี อสม.ธนกร อยู่ด้วยเสมอ อีกทั้งยังเป็นแกนนำด้านการพัฒนาหมู่บ้านที่เน้นการทำงานอย่างมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย โดยใช้หลักร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมตรวจสอบ ร่วมแก้ไขปัญหา และร่วมรับผิดชอบชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นแกนนำการพัฒนาด้านสาธารณสุขอีกด้วย ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ทำให้ อสม.ธนกร มีคนรู้จักและมีเครือข่ายเยอะมาก ๆ ทั้งในชุมชนและนอกชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ จึงไว้ใจให้ อสม.ธนกร รับหน้าที่และมีบทบาทสำคัญสำหรับหน่วยงานอยู่เสมอ นี่แหละนะที่เขาเรียกว่า “คนเก่ง อยู่ที่ไหน ใครก็เห็น”

ที่มา : https://www.thaiphc-innovation.com/เกษตรอินทรีย์วิดี-อสม/

อสม.ดีเด่น ระดับชาติ ประจำปี พ.ศ. 2567
สาขาการจัดการสุขภาพชุมชนและอนามัยสิ่งแวดล้อม

ชื่อ **นายเชาวฤทธิ์ ภิญโญทรัพย์**

ชื่อนวัตกรรม อสม. ต้นแบบชุมชนสร้างสุข

ประเภท นวัตกรรมกระบวนการ (Process Innovation)

จังหวัด ชัยภูมิ

ที่มาและความสำคัญของการสร้างนวัตกรรม

ชุมชนบ้านสามสวนกลาง หมู่ที่ 14 ตำบลอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ เป็นชุมชนชนบท ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 87 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก ได้แก่ การทำไร่อ้อย การทำนาข้าว และอาชีพรอง ได้แก่ ค้าขาย รับจ้าง จากการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาด้านสุขภาพของคนในชุมชนผ่านการประชาคมหมู่บ้านร่วมกับภาคีเครือข่ายพบปัญหา 3 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ปัญหาด้านสุขภาพ (โรคเรื้อรัง เบาหวาน ความดัน) ด้านที่ 2 ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม (ปัญหาขยะ การเผาวัสดุเหลือใช้ในพื้นที่เกษตรกรรม การใช้สารเคมี) ด้านที่ 3 ปัญหาด้านเศรษฐกิจ (รายได้ไม่เพียงพอ) และได้ดำเนินการจัดทำแผนสุขภาพ โดยเริ่มจากการประชาคมหมู่บ้านเพื่อนำข้อมูลมาจัดทำแผน ใช้เครื่องมือที่ชุมชนมีความพร้อม เช่น เครื่องมือแผนที่ยุทธศาสตร์ หรือเครื่องมืออื่น ๆ ทั้งนี้แผนที่ได้มี 2 ด้าน นำสู่การสร้างกิจกรรม คือ ด้านสร้างสุขภาพ ด้านซ่อมสุขภาพ ในการจัดการปัญหาที่มีผลต่อสุขภาพดังกล่าว อสม. เชาวฤทธิ์ ภิญโญทรัพย์ ร่วมกับผู้นำชุมชน ประชาชน และผู้เกี่ยวข้อง ดำเนินการโดยใช้หลัก TPAR ได้แก่

T : Team มีทีมสุขภาพระดับตำบลมีศักยภาพ

P : Plan มีการจัดทำแผนสุขภาพตำบลแบบมีส่วนร่วม

A : Activity มีการจัดกิจกรรมหรือบริการสุขภาพตามกลุ่มวัย

R : Result มีผลลัพธ์การดำเนินงานด้านสุขภาพในชุมชน

ซึ่งการดำเนินการจัดการปัญหาแต่ละด้านประกอบด้วย คนต้นแบบด้านสุขภาพใช้หลัก 3อ. 2ส. คือ 3 อ. : อาหาร ออกกำลังกาย อารมณ์ 2ส. : ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มสุรา คนต้นแบบด้านสิ่งแวดล้อม ใช้หลัก 3ป. : ปลอดภัย ประหยัด ประโยชน์ และแนวคิดเกษตรอินทรีย์วิถี อสม. ใช้หลัก 55555 คือ 5มี 5ไม่ 5ให้ 5ส่ง 5ห้าม เพื่อให้คนในชุมชนมีสุขภาพดี มีสิ่งแวดล้อมที่ดี มีความสุข มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ภายใต้แนวคิดสานพลังชุมชนร่วมสร้างสุขภาพ จัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อชุมชนเข้มแข็งยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของคนในชุมชน
2. เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการแก้ไขปัญหาสุขภาพและสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อให้คนในชุมชนมีสุขภาพดี เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

อสม. เชาวฤทธิ์ภิญโญทรัพย์ ประสานความร่วมมือกับคนในชุมชน กลุ่มองค์กร และภาคีเครือข่าย สำรวจและวิเคราะห์ประเด็นพฤติกรรมเสี่ยงที่มีผลต่อสุขภาพ พบปัญหา 3 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ปัญหาด้านสุขภาพ ด้านที่ 2 ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และด้านที่ 3 ปัญหาด้านเศรษฐกิจ รวบรวมข้อมูลที่ได้มาจัดทำ

แผนด้านสุขภาพผ่านการประชาคมหมู่บ้านให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการปัญหาสุขภาพให้กับคนในชุมชน

ปัญหาด้านสุขภาพ เริ่มจากตนเองเป็นต้นแบบขยายสู่การสร้างสุขภาพให้กับคนในชุมชน ทำตนเองเป็นต้นแบบด้านสุขภาพ “กินปลาเป็นหลัก กินผักเป็นยา กินกล้วยน้ำว้าเป็นของว่าง ก้าวย่างวันละ 5000 สังสรรค์กับเพื่อนฝูง” ใช้หลัก 3อ. 2ส. (อาหาร ออกกำลังกาย อารมณ์ ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มสุรา) คือ เลือกรับประทานอาหารที่ดีต่อสุขภาพ ครบ 5 หมู่ หลีกเลี่ยงการรับประทานอาหารที่มีรสหวาน มัน เค็ม มากเกินไป ออกกำลังกายเป็นประจำ จนสามารถลดน้ำหนักตนเองจาก 130 กิโลกรัม เหลือ 70 กิโลกรัม เป็นผู้นำด้านการออกกำลังกายตลอดจนการสนับสนุนการออกกำลังกายให้กับคนในชุมชน เกิดการรวมกลุ่มกันออกกำลังกายจาก 1 ชมรมในปี 2564 เพิ่มเป็น 12 ชุมชน ในปี 2566 เกิดนวัตกรรม ห่วงใย ห่วงยึด จากการนำยางรถยนต์เก่าที่ไม่ใช้แล้วนำมาออกแบบเป็นที่ออกกำลังกาย เพื่อส่งเสริมสุขภาพให้กับคนในชุมชน ทำให้กลุ่มเสี่ยงผู้ป่วยโรคเรื้อรังลดลง ส่งเสริมสุขภาพจิตค้นหาผู้ป่วยในระดับชุมชนเพื่อให้ได้รับการแนะนำและการรักษาที่ถูกต้อง ลด ละ เลิก การสูบบุหรี่ ดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกิดแนวคิดงานศพปลอดเหล้า “งานไหนมีเหล้าวางน่าละอาย”

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ ใช้หลัก 3ป. (ปลอดภัย ประหยัด ประโยชน์) คือ ส่งเสริมการปลูกผักในครัวเรือน ไม่ใช้สารเคมี สร้างความมั่นคงทางด้านอาหารที่ปลอดภัยให้กับตนเองและคนในชุมชน ลดค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในครัวเรือน แนวทางการจัดการขยะ เน้นการลดขยะต้นทาง ลดการใช้ถุงพลาสติก เริ่มจากครอบครัวตนเอง คัดแยกขยะในครัวเรือน ทำให้ขยะลดลง 1,260 กิโลกรัมต่อเดือน เหลือ 68 กิโลกรัมต่อเดือน จากการใช้ถังย่อยสลายขยะเปียกในครัวเรือน โดยการนำภาชนะมาเจาะรูที่ก้นภาชนะแล้วขุดหลุมนำเศษผักที่เหลือจากครัวเรือนมาเทใส่ในถังปิดฝาให้มิดชิด เกิดการย่อยสลายกลายเป็นปุ๋ย เป็นการลดปัญหาขยะเปียกในชุมชนนำกระสอบข้าวของชาวบ้านออกแบบเป็นถุงย่ามสำหรับใช้ใส่สินค้าแทนการใช้ถุงพลาสติกจากร้านค้าในหมู่บ้าน ลดการใช้ถุงพลาสติก นำผ้าลานที่ใช้ในลานสีข้าวมาออกแบบทำเป็นถุงสำหรับใช้ในการคัดแยกขยะรีไซเคิล/ขยะขายได้ เพื่อให้สะดวกและง่ายต่อการคัดแยกขยะนำมาฝากขายในธนาคารขยะ เงินที่ได้จากการขายขยะจะเป็นสวัสดิการในการจัดการศพ แนวทางการจัดการมลพิษอากาศ PM 2.5 ให้คำแนะนำในการติดตามสถานการณ์คุณภาพอากาศ ให้ความรู้ เยี่ยมสังเกตการณ์ หากพบอาการผิดปกติประสานส่งต่อกับเจ้าหน้าที่ รพ.สต. แนวทางการจัดการป่าชุมชน พึ่งพิงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน อนุรักษ์พลังงานอย่างรู้คุณค่า ปลูกป่า 5 ระดับ เกิดแนวคิดเกษตรอินทรีย์ วิถี อสม. คือ การน้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการทำการเกษตร ด้วยหลักธรรมชาติไม่ทำร้ายสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่การเกษตรทั้งทางดิน ทางน้ำ และทางอากาศ ประกอบด้วย 55555

- 5ไม่ คือ ไม่เผาวัสดุเหลือใช้จากการเกษตร ไม่ฆ่าวัชพืชหรือแมลงต่างๆ ไม่ทิ้งขยะ ไม่ใช้ถุงพลาสติก ไม่ใช้สารเคมี เกิดนวัตกรรมบ่อหมักปุ๋ยชีวภาพ โดยการนำท่อซีเมนต์มาสร้างเป็นบ่อหมักและนำเศษอาหารเศษผักที่เหลือจากครัวเรือนมาหมักเป็นปุ๋ยและน้ำหมักเพื่อใช้ในการบำรุงผักสวนครัว ลดปัญหาการใช้สารเคมี
- 5ให้ คือ ให้สุขภาพที่ดี ให้สังคมที่ดี ให้สิ่งแวดล้อมที่ดี ให้โอกาสเรียนรู้ ให้ความรู้เสมอ
- 5ส่ง คือ ส่งเสริมให้มีสุขภาพดี ส่งเสริมการเรียนรู้เสมอ ส่งเสริมให้สร้างความสุข ส่งเสริมให้มีรายได้ ส่งเสริมให้มีอาชีพ
- 5ห้าม คือ ห้ามใจตนเองในการปฏิบัติผิดกฎ ห้ามท้อที่จะทำและพัฒนาเพื่อครอบครัวชุมชน ห้ามอ่อนแอในการปฏิบัติหรือสิ่งที่ทำ ห้ามหมดไฟหาไฟให้ตัวเองเสมอ หาความรู้อยู่ตลอดเพื่อพัฒนาไฟในตัวเอง ห้ามผิดสัญญาชุมชน

การดำเนินงานเกษตรอินทรีย์วิถี อสม. ถือเป็นคำตอบของความสำเร็จของการจัดการของการจัดการสุขภาพชุมชนและอนามัยสิ่งแวดล้อมได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน หลังจากดำเนินกิจกรรมแล้วจะมีการประเมินผลการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมเป็นการประเมินผลที่เกิดประโยชน์ต่อชุมชนทำให้ชุมชนได้รับรู้สถานการณ์ และผลการทำงานที่ผ่านมาได้อย่างทั่วถึง เพื่อให้ชุมชนเห็นความสำคัญและตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องการประเมินผลงานทำให้ค้นหาจุดอ่อนการดำเนินงานของชุมชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยจัดตั้งทีมหรือคณะทำงานในการติดตามประเมินผล วางแผนออกแบบการติดตามและประเมินผล จัดเวทีนำเสนอผลให้ชุมชนรับทราบ แสดงความยินดีในความสำเร็จ วางแผนแก้ไขส่วนที่เป็นปัญหาและหาทางพัฒนาร่วมกันต่อไป

ผลการดำเนินงาน/ประโยชน์ที่ได้รับ

1. การดำเนินงานคนต้นแบบด้านสุขภาพ เมื่อเปรียบเทียบจากปี 2564-2566 พบจำนวนกลุ่มเสี่ยงโรคเรื้อรังลดลงจนไม่พบผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยง ไม่มีผู้ป่วยโรคเรื้อรังเพิ่มขึ้น ดัชนีมวลกายของประชากรอายุ 35 ปีขึ้นไปที่มีน้ำหนักเกิน น้ำหนักอยู่ในเกณฑ์อ้วนและอ้วนมากมีจำนวนลดลง การคัดกรองสุขภาพจิตของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 293 คน พบผลปกติทุกคน ผู้ที่สูบบุหรี่จำนวน 54 คน สามารถลดการสูบบุหรี่ได้ 49 คน เลิกสูบบุหรี่ได้ 2 คน ผู้ที่ดื่มสุรา 137 คน ลดการดื่มสุราได้ 122 คน เลิกดื่มสุราได้ 16 คน
2. การดำเนินงานคนต้นแบบด้านสิ่งแวดล้อม พบครัวเรือนปลูกผักในแปลงผักรวม 42 ครัวเรือน ปลูกผักในครัวเรือน 140 ครัวเรือน รวม 182 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 92.85 สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ 10,950 บาทต่อปีต่อครัวเรือน ไม่มีการใช้สารเคมี ยาฆ่าแมลง ปุ๋ยเคมี ในครัวเรือนต้นแบบ ครัวเรือนที่ร่วมจัดทำถังย่อยจำนวน 193 หลังคาเรือน คิดเป็นร้อยละ 100 สามารถลดจำนวนขยะเปียกจาก 230 กิโลกรัม/เดือน จนเหลือ 0 กิโลกรัม/เดือนได้ ผลจากการคัดแยกขยะระดับครัวเรือน การทำธนาคารขยะ ลดขยะต้นทาง ลดการใช้ถุงพลาสติก สามารถลดจำนวนขยะประเภทต่าง ๆ จาก 1,260 กิโลกรัม/เดือน เหลือ 68 กิโลกรัม/เดือน การจัดการมลพิษอากาศทำให้ปัญหามลพิษทางอากาศลดลงจนไม่พบปัญหา
3. การดำเนินงานเกษตรอินทรีย์ วิถี อสม. สามารถพลิกฟื้นพื้นที่ทิ้งขยะเป็นพื้นที่ปลูกพืชผักปลอดสารเกษตรอินทรีย์ วิถี อสม. เพิ่มรายได้จากการขายผัก 8,400 บาทต่อปีต่อครัวเรือน ลดค่าใช้จ่ายจากการใช้สารเคมี 20,000 บาทต่อปีต่อครัวเรือน ไม่มีการเผาขยะ ไม่มีไฟป่า ไม่มีสารเคมี ไม่มีถุง ไม่มีขยะ ประชาชนมีสุขภาพดีตรวจสารเคมีในเลือดปกติเพิ่มขึ้นร้อยละ 31.33 เกิดศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์วิถี อสม. ที่มีชีวิตและจิตวิญญาณ

ปัจจัยความสำเร็จ

1. อสม. เชาวฤทธิ์ เป็นต้นแบบด้านการจัดการสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม เริ่มจากตนเองขยายสู่ชุมชนภาคี
2. ภาคีเครือข่ายให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน และให้การสนับสนุนด้านงบประมาณมี
3. มีการกระตุ้นให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนในชุมชน

โอกาสในการพัฒนา

พัฒนาต่อยอดการดำเนินงานจากชุมชนของตนเองขยายสู่ทุกชุมชนใน อ.บ้านแท่น จ.ชัยภูมิ

ที่มา : https://www.thaiphc-innovation.com/อสม-ต้นแบบชุมชนสร้างสุข/

อสม.ดีเด่น ระดับชาติ ประจำปี พ.ศ. 2568
สาขาการจัดการสุขภาพชุมชนและการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม

ชื่อ **นางสาวสิริมา วุ่นซิ้ว**

จังหวัด สงขลา

ตำแหน่ง แกนนำ อสม.ชุมชนสวนมะพร้าว
ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มบ้านเห็ด NP เกษตรชุมชนสวนมะพร้าว
อสม.มิส 1,000 วัน
อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) เทศบาลตำบลพะตง
อสม.วิทยาศาสตร์การแพทย์ชุมชน
คณะกรรมการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) เทศบาลตำบลพะตง
คณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ตำบลพะตง
เลขานุการ ชมรม อสม. เทศบาลตำบลพะตง
เลขานุการคณะกรรมการชุมชนสวนมะพร้าว

ผลงานเด่น

ผลงาน	รายละเอียด
1. พะตงโมเดล	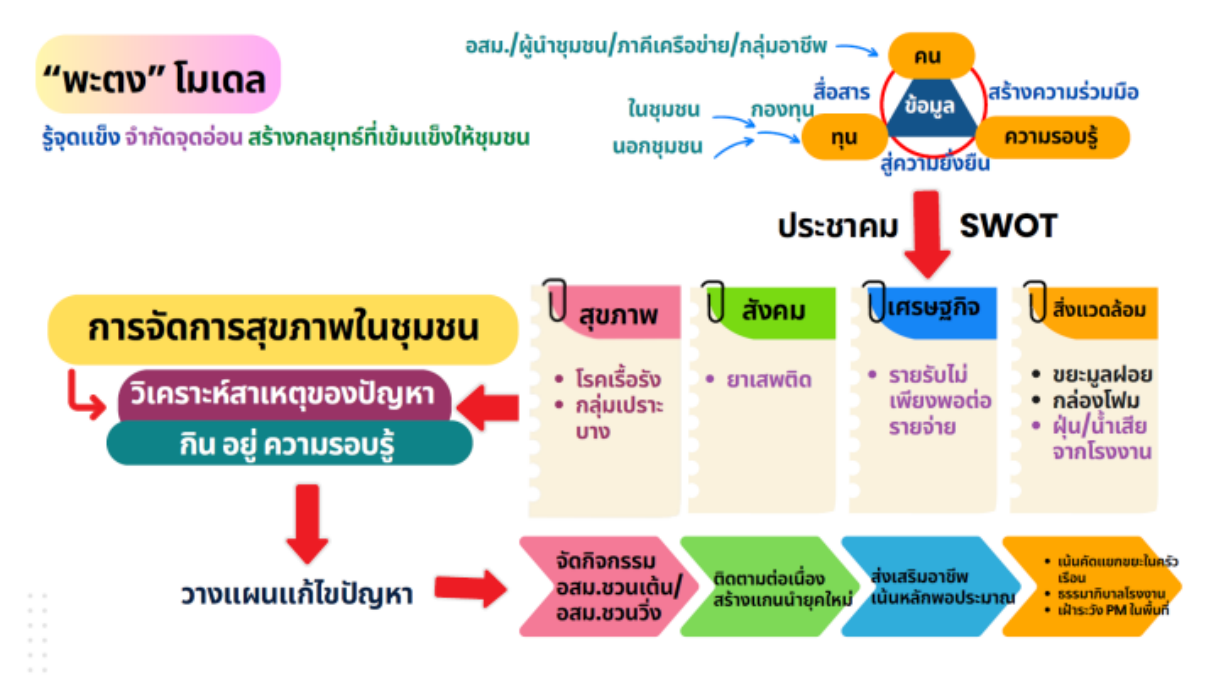 ในกระบวนทำงานขับเคลื่อนด้วย 3 ส่วน คือ คน ทุน และความรอบรู้ นำมาทำประชาคม พบปัญหา 4 ด้าน คือ ด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อม นำมาจัดลำดับความสำคัญ วิเคราะห์หาสาเหตุ และนำมาวางแผนแก้ไขปัญหา โดยจัดกิจกรรม อสม.ชวนเต้น/อสม.ชวนวิ่ง การติดตามกลุ่มใช้ยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง การสร้างแกนนำเด็กยุคใหม่ที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด การส่งเสริมอาชีพ เน้นหลักพอประมาณ นอกจากนี้ สอนให้ประชาชนในพื้นที่คัดแยกขยะในครัวเรือน ลดขยะต้นทาง จัดกิจกรรมธรรมาภิบาลและการเฝ้าระวังค่าฝุ่นละอองในพื้นที่

ผลงาน	รายละเอียด
	กระบวนการจัดการชุมชน อสม. สำรวจข้อมูลในพื้นที่ นำข้อมูลมาวิเคราะห์ และจัดทำโครงการเพื่อแก้ไขปัญหา มีการดำเนินงานธรรมาภิบาลโรงงาน ส่งเสริมให้ประชาชนมีการจัดการขยะในครัวเรือน ลดขยะต้นทาง มีการส่งเสริมอาชีพ และป้องกันการเกิดโรคเรื้อรัง มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานและนำจุดอ่อนไปปรับแก้ มีการคืนข้อมูลในเวทีประชุมต่าง ๆ มีเวทีการสื่อสารที่หลากหลาย มีกลุ่มไลน์ในการสื่อสาร เพื่อให้สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ **การวางแผนแก้ไขปัญหา** อสม.และภาคีเครือข่ายนำมาวางแผนแก้ไขปัญหาร่วมกัน อาทิ เช่น <u>ปัญหาด้านสุขภาพ</u> ประกอบด้วย โรคเรื้อรัง กลุ่มเปราะบาง ติดบ้าน ติดเตียง มีปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัย วิธีการแก้ไขปัญหา คือ เฝ้าระวังโรคไข้เลือดออกและโรคอื่น ๆ เฝ้าระวังเรื่องการใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน รวมถึงประสานหาทางช่วยเหลือกลุ่มผู้พิการ ติดบ้าน ติดเตียง นำเข้า LTC เพื่อได้รับสนับสนุน แพมเพิร์ส แผ่นรอง และนม หรือให้การช่วยเหลืออื่น เช่น หากมีบ้านที่ใกล้ผุพัง ช่วยประสานความช่วยเหลือจาก พม. เพื่อสร้างบ้านให้มั่นคงขึ้น <u>ปัญหาด้านสังคม</u> ประกอบด้วย ปัญหายาเสพติด วิธีการแก้ไขปัญหาคือ จัดตั้งศูนย์บำบัดยาเสพติดในพื้นที่ และบำบัดฟื้นฟูผู้ใช้ยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ให้ อสม. เจ้าหน้าที่และผู้นำชุมชนเป็นทีมบัดดี้ 4 สหาย เพื่อติดตามการเลิกยาเสพติด สร้างกิจกรรมในชุมชนร่วมกันห่างไกลยาเสพติด รวมถึงก่อตั้งวิสาหกิจชุมชน เน้นความพอเพียงและมีอาชีพเลี้ยงครอบครัว <u>ปัญหาด้านเศรษฐกิจ</u> ประกอบด้วย รายรับไม่พอกับรายจ่าย วิธีการแก้ไขปัญหา คือ ก่อตั้งวิสาหกิจชุมชนให้ประชาชนในพื้นที่เน้นความพอเพียงและมีอาชีพเลี้ยงครอบครัว <u>ปัญหาด้วยสิ่งแวดล้อม</u> ประกอบด้วย ปัญหาขยะมูลฝอย กล่องโฟม ฝุ่นและน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม วิธีการแก้ไขปัญหา คือ ให้ความรู้กับประชาชน เรื่องการจัดการขยะ 3 Rs ให้ประชาชนคัดแยกขยะในครัวเรือน เน้นให้ปลูกผักปลอดสารพิษปลูกผักกินเองตามครัวเรือน อสม.และประชาชนเฝ้าระวังมลพิษจากโรงงานโดยการติดตามค่าฝุ่น PM 2.5 โดยใช้แอปพลิเคชั่น <u>แหล่งงบประมาณ</u> มี 3 ภาคส่วน คือ จากกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นหน่วยงานภายนอก และโรงงานอุตสาหกรรม **ตัวอย่างโครงการ** 1. ปิงปอง 7 สี ต้านภัยโรคเบาหวาน ความดันในชุมชน 2. โครงการหัตถเวชฟื้นฟูผู้พิการทางกายและการเคลื่อนไหว ปี 2565 3. ส่งเสริมทันตสุขภาพเพื่อสุขภาพช่องปากที่ดีของประชาชน สอน.พะตง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ปี 2563 4. โครงการชุมชนร่วมใจป้องกันภัยไข้เลือดออกในโรงเรียนวัดทุ่งลุงมิตรภาพที่ 198 ปี 2566 5. โครงการคัดกรองโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ของนักเรียน ครู บุคลากรโรงเรียนวัดทุ่งลุงมิตรภาพที่ 198 6. โครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครู และอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) 7. โครงการกักตัวผู้ต้องสงสัยโควิด-19 สำหรับผู้ที่มีภาวะเสี่ยงสูง 8. โครงการ อสม. ต้นแบบ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ลดพุง ลดโรค ประจำปี 2565 กิจกรรม : ติดตาม อสม.ที่มี BMI เกิน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ลดพุง และติดตามประเมินสุขภาพจิต 9. โครงการกิจกรรมทางกาย สบายชีวี เพื่อสุขภาพดีด้วยแอโรบิค (อสม.ชวนเต้น) ปี 2565 กิจกรรม : ประชุม จัดกิจกรรม และติดตามผล 10. โครงการรณรงค์ป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกและโรคที่เกิดจากยุงลาย ปี 2565 กิจกรรม : รณรงค์ อบรมให้ความรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ 11. โครงการ โครงการบำบัดฟื้นฟูผู้ใช้ยาเสพติดโดยชุมชนเป็นฐาน (Community Based Treatment and Rehabilitation: CBTx) ตำบลพะตง กิจกรรม : ค้นหากลุ่มติดยาเสพติด ชักชวนเข้าสู่กระบวนการรักษา ติดตามการรักษา และสร้างอาชีพ 12. โครงการเสริมสร้างทักษะการใช้ชีวิตในชุมชนของผู้ป่วยจิตเวช โดยการมีส่วนร่วมของผู้ดูแลและชุมชนตามวิถีครอบครัวและชุมชน “ค่ายครอบครัวล้อมรั้วด้วยรัก”
2. หมู่บ้านจัดการสุขภาพ	ผลการปฏิบัติงานให้บริการสาธารณสุขมูลฐาน ประกอบด้วย 14 องค์ประกอบ คือ 1. การสุขศึกษา ให้สุขศึกษารายกลุ่มและรายบุคคล 2. การโภชนาการ ชั่งน้ำหนักและแปรผลภาวะโภชนาการแก่เด็ก 0-5 ปี ทุก 3 เดือน

ผลงาน	รายละเอียด
	3. การอนามัยแม่และเด็ก/การวางแผนครอบครัว เช่น แนะนำให้ประชาชนเข้ารับการฝากครรภ์ ส่งเสริมการคุมกำเนิดในหมู่บ้าน บริการเยี่ยมให้คำแนะนำหญิงหลังคลอด ให้คำแนะนำมารดาเลี้ยงบุตรด้วยนมแม่อย่างเดียวให้ครบ 6 เดือน 4. การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค เช่น ติดตามให้ผู้ปกครองพาเด็กไปรับวัคซีนตามเกณฑ์ 5. การควบคุมโรคติดต่อประจำถิ่น 5.1 งานควบคุมโรคไข้เลือดออก : รณรงค์ทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย ใส่สารเคมีกำจัดลูกน้ำยุงลาย 5.2 งานควบคุมโรคอุจจาระร่วง : ให้ความรู้โรคอุจจาระร่วงและการดูแลรักษาเบื้องต้น 5.3 งานควบคุมโรคไข้หวัดนก : สำรวจสัตว์ปีกในพื้นที่ และเฝ้าระวังโรคในหมู่บ้าน โดยเป็นผู้รวบรวมรายงานการตายของสัตว์ปีกในพื้นที่และรายงานยัง รพ.สต. 5.4 งานควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า : สำรวจจำนวนสุนัขและแมว รณรงค์ให้ประชาชนนำสุนัข แมว ไปรับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า 5.5 งานควบคุมโรควัณโรค : ถ่ายทอดให้ความรู้ แจกเอกสารแผ่นพับให้ความรู้แก่ประชาชน 5.6 งานควบคุมโรคโควิด 19 : เฝ้าระวังโรคโควิด 19 แจกเอกสารแผ่นพับให้ความรู้แก่ประชาชน 6. การจัดหาน้ำสะอาดและการสุขาภิบาล : แนะนำประชาชนเลือกน้ำดื่มและน้ำใช้ที่ถูกสุขลักษณะ 7. การรักษาพยาบาลเบื้องต้น : ปฐมพยาบาลเบื้องต้น และจ่ายยาสามัญประจำบ้านกับผู้ป่วยในหมู่บ้าน 8. การจัดหายาที่จำเป็นไว้ใช้ในชุมชน เพื่อจ่ายให้แก่ประชาชนที่เจ็บป่วยตามอาการเบื้องต้น 9. การทันตสาธารณสุข : ให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพฟัน ติดตามเด็ก 0-5 ปี รับการตรวจฟันและเคลือบฟลูออไรด์ 10. การดูแลสุขภาพจิต : เยี่ยมบ้านผู้ป่วย สร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ป่วยและญาติผู้ดูแล คัดกรองซึมเศร้า 11. การป้องกันและควบคุมอุบัติเหตุ อุบัติภัย และโรคไม่ติดต่อ - ร่วมรณรงค์การป้องกันอุบัติเหตุโดยการสวมหมวกกันน็อค การคาดเข็มขัดนิรภัยทุกครั้งเมื่อขับขี่ - คัดกรองโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง ตรวจระดับน้ำตาลในเลือดแก่ประชาชน อายุ 35 ปี ขึ้นไป - เฝ้าระวัง คัดกรอง และให้คำแนะนำกลุ่มป่วย - ให้คำแนะนำประชาชนในการควบคุมอาหารประเภทหวาน มัน เค็ม 12. การคุ้มครองผู้บริโภค : แนะนำการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่ถูกต้อง และปลอดภัยให้กับประชาชน 13. การป้องกันและควบคุมเรื่องโรคเอดส์ : ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์แก่ประชาชน 14. การป้องกันและแก้ไขมลภาวะ และสิ่งแวดล้อมที่เป็นพิษเป็นภัย - รณรงค์ให้ประชาชนงดใช้กล่องโฟม ถุงพลาสติก - เป็นแกนนำในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้าน - เป็นแกนนำในการงดเหล้า งดบุหรี่ในสถานที่ราชการ - แนะนำเพื่อนบ้านเรื่องการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง
3. การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	- สามารถใช้สมุนไพรที่มีอยู่ในท้องถิ่นล้างพิษเมื่อร่างกายรับสารเคมีที่เป็นอันตรายเข้าไป เช่น การใช้ว่านรางจืด วันละ 6 - 8 ใบ ต้มกับน้ำ 1 หม้อ รับประทานติดต่อกันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ - ใช้สมุนไพร เพื่อลดโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง - นำเศษอาหาร ใบไม้ วัสดุธรรมชาติต่าง ๆ มาแปรรูปเป็นปุ๋ย แทนการใช้สารเคมี คัดแยกขยะโดยนำขยะอินทรีย์มาทำเป็นปุ๋ย - สนับสนุนให้ประชาชน ใช้พืชผักสวนครัวเป็นยา - สนับสนุนให้ประชาชนรับการรักษาจากแพทย์แผนไทยหลังคลอด
4. โครงการมหัศจรรย์ 1,000 วันแรกแห่งชีวิต	- เยี่ยมมารดาและทารก ติดตามประเมินสุขภาพจิต - คัดกรองพัฒนาการ/โภชนาการ
5. ธรรมาภิบาลโรงงาน	- รวบรวมข้อมูลผลกระทบต่อสุขภาพจากโรงงาน คืนข้อมูลให้กับโรงงานอุตสาหกรรม และแก้ไขปัญหาร่วมกัน
6. โครงการประชาสังคม	- ค้นหาปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม - สร้างอาชีพให้กลุ่มเปราะบาง - รักษาระบบนิเวศน์ในพื้นที่

ผลงาน	รายละเอียด
ร่วมแรงเพื่อเปลี่ยนแปลงเมืองพะตง	- จัดตั้งวิสาหกิจชุมชนส่งเสริมการผลิตอาหาร เกษตรเพื่อสุขภาพ การดูแลผู้ป่วยที่บ้าน
7. ชมรม อสม. ชวนเต้น	- มีการออกกำลังกายด้วยการเต้นทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 18.00 น.-19.00 น. มีกิจกรรม อสม.ชวนเต้นต่อต้านยาเสพติด และ อสม.ชวนวิ่ง วิ่งทุกวันเสาร์ เวลา 06.00 น.-08.00 น. และวิ่งในวันสำคัญ เช่น อสม.ชวนวิ่ง คิดถึงพ่อ ร.9 อสม.ชวนวิ่ง วิ่งบอกรักแม่ อสม.ชวนวิ่ง ต่อต้านยาเสพติด
8. ชมรมผู้สูงอายุ	มีโรงเรียนผู้สูงอายุให้ผู้สูงอายุรวมตัวกันทำกิจกรรม เช่น ทำขนม ทำอาหาร การรับความรู้ในเรื่องโรคฟันผุ โรคปริทันต์ การดูแลสุขภาพด้านต่าง ๆ รวมถึงสิทธิบัตรที่ผู้สูงอายุพึงได้
9. การจัดการสุขภาพอย่างยั่งยืน	**การจัดการสุขภาพอย่างยั่งยืนตามหลัก 4 อ. 3 ล. 1 ฟ.** เพื่อไม่ให้เกิดโรค 4 อ. ประกอบด้วย อาหาร อารมณ์ ออกกำลังกาย และอากาศ อาหาร ส่งเสริมความสะอาดด้านอาหาร ส่งเสริมให้ประชาชนปลูกผักกินเอง มีเมนูสุขภาพจำหน่ายในตลาดอนามัย อารมณ์ จัดกิจกรรมเพื่อจัดการกับอารมณ์ ผ่อนคลายความเครียด เช่น การแข่งปอกและกินทุเรียน การแข่งขันแต่งตัวแฟนซี ออกกำลังกาย ก่อตั้งกลุ่ม อสม.ชวนเต้น และ อสม.ชวนวิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมการออกกำลังกาย ซึ่งจัดที่ศาลาเอนกประสงค์เทศบาลพะตง (หลังเก่า) ทุกวันจันทร์-ศุกร์ ตอนเย็นเวลา 18.00-19.00 น. อากาศ ให้ความรู้กับประชาชนในการเฝ้าระวังค่าฝุ่นผ่าน Application Life-D 3 ล. ประกอบด้วย ลดบุหรี่ ลดสุรา ลดความอ้วน (ในกรณี BMI เกิน) 1 ฟ. ประกอบด้วย ดูแลสุขภาพฟัน 1 อ. อาหาร
10. วิสาหกิจชุมชนในตำบลพะตง	**กลุ่มเกษตรอินทรีย์** เกิดจากการรวมตัวกันของผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อการปลูกผักและพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้ เป็นการสร้างอาชีพให้คนในชุมชน มีการปลูกผักหลายชนิด เช่น ผักกวางตุ้ง ผักคะน้า ผักบุ้ง ในการปลูกผักจะได้รับสนับสนุนก้อนเห็ดที่หมดอายุจาก อสม.สิริมา มาทำเป็นปุ๋ย สินค้าจากกลุ่มนี้จะนำมาวางขายที่สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติฯ ต.พะตง ในวันพุธและศุกร์ ประชาชนสามารถเข้าถึงผักปลอดสารพิษมากยิ่งขึ้น **กลุ่มจักสาน** เป็นการรวมกลุ่มกันของชาวบ้านหมู่ที่ 2 และชุมชนย่านยาวออก เพื่อสร้างอาชีพ กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ส่งเสริมการใช้แล้ว ใช้ซ้ำได้ เพราะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้แล้วลดการใช้ถุงพลาสติกได้ ส่งเสริมให้ประชาชนหันมาถือตะกร้าจับจ่ายใช้สอย ซึ่งโรงงานอุตสาหกรรมและประชาชนสนับสนุนกลุ่มโดยการสั่งตะกร้าจักสานทำเป็นกระเช้าปีใหม่ในทุก ๆ ปี **วิสาหกิจชุมชนกลุ่มบ้านเห็ด NP เกษตรชุมชนสวนมะพร้าว** เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เกิดจากการรวมกลุ่มกันของประชาชนชุมชนสวนมะพร้าว ซึ่ง อสม.สิริมา เป็นผู้ก่อตั้งเพื่อสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน โดยมีสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจจำนวน 15 คน มีการพัฒนากลุ่มอาชีพไปถึงการแปรรูปผลิตภัณฑ์เป็นน้ำพริกเห็ด น้ำเห็ด วุ้นเห็ด ขนมทองม้วนเห็ด แหนมเห็ด
11. การจัดการขยะ	- กิจกรรม 3 Rs ในชุมชน คัดแยกขยะต้นทางในครัวเรือน กิจกรรมขยะรีไซเคิล/ขยะอันตรายแลกไข่ ต้นแบบจุดทิ้งขยะอันตราย - กองทุนบุญขยะสร้างสุข : นำเงินที่ได้ไปซื้อของช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุติดเตียง กลุ่มผู้พิการ ผู้ยากจน - บริจาคขยะเพื่อน้องปลอดภัย : นำเงินที่ได้มาซื้อหมวกกันน็อคให้เด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล - ลดการใช้กล่องโฟม องค์กรปลอดโฟม : จัดทำโครงการ ตำบลปลอดโฟม มอบป้ายร้านอาหารและแผงลอยปลอดโฟม
12. การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม	**กิจกรรม 3 เก็บ 3 โรค** อสม.ชุมชนสวนมะพร้าวมีการลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์ เรื่อง 3 เก็บ 3 โรค - เก็บบ้าน ให้สะอาดปลอดโปร่ง ไม่ให้มีมุมอับทึบเป็นที่เกาะพักของยุง - เก็บขยะ กำจัดเศษภาชนะต่าง ๆ ไม่ให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง - เก็บน้ำ ปิดฝาภาชนะใส่น้ำให้มิดชิด ป้องกันยุงลายวางไข่ และเน้นการป้องกันไม่ให้ยุงกัด โดยทายากันยุง และนอนในมุ้ง **กิจกรรม Big cleaning ตามหลัก บวร.** (บ้าน วัด โรงเรียน) **กิจกรรมเป็นเจ้าของสิ่งแวดล้อมร่วมกับโรงงานอุตสาหกรรม** - ร่วมกับเทศบาลและโรงงานอุตสาหกรรมจัดกิจกรรมปล่อยพันธุ์ปลา รักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน สร้างจิตสำนักรักษ์บ้านเกิด - เทศบาลตำบลพะตง มีกิจกรรมธรรมาภิบาลในโรงงานอุตสาหกรรมทุกเดือนเพื่อให้โรงงานอุตสาหกรรม ประชาชน หน่วยงานต่าง ๆ มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานเพื่อให้เข้าใจซึ่งกันและกัน - มีการทำมวลชนสัมพันธ์ ในกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เช่น งานปีใหม่/วันเด็ก/งานวัฒนธรรม เป็นต้น

ผลงาน	รายละเอียด
	- การสัญจรในชุมชนร่วมกับโรงงานอุตสาหกรรม - ขอความร่วมมือให้โรงงานอุตสาหกรรมสนับสนุนงบประมาณเพื่อตรวจสุขภาพให้กับประชาชน ประจำทุกปี ปีละ 100 คน
13. ตลาดเชื่อใจ	วัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนได้บริโภคผักปลอดสารพิษ ส่งเสริมการปลูกผักกินปลอดสารพิษ โดยผักที่เหลือจากการกินจะนำมาขายเกิดเป็น “ตลาดเชื่อใจ” ตลาดนี้จะไม่มีคนขายมีแต่ผัก ทำเป็นมัด มัดละ 10 บาท ผู้ซื้อสามารถซื้อทอนได้ด้วยตนเอง เป็นการเชื่อใจผู้ซื้อ
14. ตู้เย็นข้างบ้าน	วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนหันมาปลูกผักกินเอง ซึ่งมีการปลูกผักกินเอง (มีตู้เย็นข้างบ้าน) เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 21 เป็นร้อยละ 80.12 ทำให้ประชาชนในตำบลกินผักเพิ่มขึ้น โดยลดอาหาร หวาน มัน เค็ม และมีการทำเมนูสุขภาพจำหน่ายในตลาดอนามัย และงานประจำตำบล
15. บัดดี้ 4สหาย	วัตถุประสงค์เพื่อสร้างทีมในการบำบัดยาเสพติด ลงเยี่ยมบ้านให้กำลังใจในชุมชน ทีมบัดดี้ 4 สหาย ประกอบด้วย สหายที่ 1 อสม.นักวิทย์ สหายที่ 2 นักสุขภาพครอบครัว สหายที่ 3 สหวิชาชีพ แพทย์ จากศูนย์แพทย์ชุมชนเทศบาลตำบลพะตง (CMU) และโรงพยาบาลหาดใหญ่ สหายที่ 4 ผู้นำชุมชน อสม. ลงเยี่ยมบ้าน ติดตามและสุ่มตรวจยาเสพติดอย่างต่อเนื่องร่วมกับสหายที่ 2 และสหายที่ 4 รวมถึงมีกิจกรรมที่ให้ผู้เข้าร่วมการบำบัดยาเสพติด อสม. ผู้นำชุมชนทำกิจกรรมร่วมกัน
16.แอปพลิเคชั่น POMs/ ระบบ CEMs	ชุมชนสวนมะพร้าวเป็นชุมชนที่มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่จำนวนมาก และเป็นโรงงานอุตสาหกรรม ผลิตไม้ยางพาราจึงทำให้เกิดปัญหาด้านฝุ่นละออง มีการร้องเรียนเรื่องฝุ่นในกลุ่มไลน์ ร้องเรียนไปยังเทศบาลตำบลพะตง วัตถุประสงค์ เพื่อเฝ้าระวังค่าฝุ่นจากโรงงานอุตสาหกรรม การดำเนินงาน อสม. ให้ความรู้กับประชาชนในการเฝ้าระวังค่าฝุ่นผ่าน Application Life-D ร่วมกับการสอนการใช้แอปพลิเคชั่น POMs/ ระบบ CEMs เพื่อให้พื้นที่ ชุมชนสามารถเฝ้าระวังค่าฝุ่นจากปลายปล่องของโรงงานอุตสาหกรรมได้ สามารถดูได้ตลอด 24 ชั่วโมง หากค่าเกินค่ามาตรฐานค่าจะเป็นสีแดง อสม.สิริมาสามารถแคปค่าฝุ่นจากปลายปล่องแจ้งประชาชนและโรงงานได้ ซึ่งบริษัทในพื้นที่ให้ อสม.สิริมาและคณะกรรมการชุมชนสามารถเข้าตรวจสอบโรงงานได้ตลอด 24 ชั่วโมง ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ผลจากการเฝ้าระวังค่าฝุ่นตั้งแต่ ปี 2566-2567 ผ่านแอปพลิเคชั่น POMs/ระบบ CEMs ในโรงงานอุตสาหกรรมไม่พบค่าฝุ่นเกินค่า 150 mg/m^3 ตามที่ตกลงกันไว้